

ŠEJH HUSEIN BABA BOSNEVI

Šejh Husein baba Zukić iz Vukeljića, Živčići vodi porijeklo od šejh Husejn ef. Danijala iz Halepa, koji se naselio u Busovači prilikom dolaska Sultan Fatiha u naše krajeve. Šejh Danijal je bio melamijski šejh; njegov sin je bio šejh Jusuf melamija; a njegov sin šejh Sinan halvetija; a njegov sin šejh Muharrem halvetija. Husein-babin otac Muharrem oženio se iz Živčića, gdje mu je i rođen sin Husein.

Šejh Husein baba je završio mekteb u Živčićima, nižu medresu u Fojnici, a dalje školovanje u Gazi Husrev begovoj medresi u Sarajevu. Obzirom da je bio izvanredan đak, obrazovanje je nastavio u Sultan Fatihovoj medresi u Istanbulu. Za to vrijeme redovno je odlazio u tekiju Muradiju na zikr. Po odobrenju uprave medrese Husein se preselio u tekiju Muradiju. Šejh hafiz Muhammed Hisarija je preuzeo dalju brigu oko njegovog studija. On mu je i dao nadimak Tavil Husein (visoki). Prenosi se da Tavil Husein nije napuštao Muradiju tekiju punih sedam godina poštujući naredbu svog šejha. U ovoj tekiji je ostao 12 godina. Šejh hafiz Muhammed el Hisari šalje Husein babu na dalje naukovanje koje je pronalazio u Konji, Bagdadu, Basri, Samarkandu, Buhari i naposljetku u Kasri Arifanu, u hazreti Pirovoj tekiji. Nakon završenog školovanja u Pirovoj tekiji kod šejh Kjazim babe dobio je izun za povratak u svoj rodni zavičaj, poslije gotovo četiri decenije. Dobio je naredbu da prvo obavi jedan zadatak u Istanbulu a onda da ide širiti tarikat u svom vatanu.

Sobom je nosio idžazetnamu visoke teolo-

Muradija tekija u Istanbulu

ške spreme i hilafetnamu šejha nakšibendijskog reda. U Fojnici djeluje kao muderris medrese, šejh tekije i vaiz Čaršijske džamije. Kratko iza toga povlači se u Vukeljiće gdje osniva tekiju.

Po povratku u Živčice negdje oko 1780. godine sagradio je tekiju i počeo širiti tarikat proučavajući nakšibendijski usul i to zikri džehriju (naglas) koja, kako je rekao, odgovara naravi ljudi ovih krajeva. Šejh Husein baba je bio muršidi kjamil svih dvanaest tarikata koje je usvojio

Ehli sunnet, tj. da su u duhu šerijatskog učenja. Kasnije su se po njegovoj uputi osnovala tekije u Fojnici, Oglavku, Visokom i dr.

Širi društveni značaj Husein babine tekije i njegov lični prestiž potakli su turske vlasti da već 1785. godine ovoj tekiji odobre stalnu dotaciju u tromjesečnom iznosu od 300 groša godišnje. Ova dotacija zabilježena je u fojničkom sidžilu od 1790. godine, kao i u sidžilu sarajevskog kadije od 1791. godine.

Vođa i učitelj nakšibendija, šejh Husein baba Zukić El-Bosnevi vratio se svom Gospodaru 1214. hidžretske, odnosno 1799. godine Miladi. Nad njegovim mezarom Sirri baba je izgradio turbe. Kronogram o smrti Husein baba napisao je kasnije sin Sirri baba, šejh Abdušekur Šakir 1877. godine. Ovaj kronogram uokviren kao levha, nalazi se i danas u Huse-

in babinom turbetu, a glasi:

Šejh Husein je vladar carstva tajanstvenosti (ilmi ledun),

Vojnik Božije dobrote i manevijska tvrđava, šejh Husein.

On je odraz svjetla Božijeg i odabrano zrno bisera,

Poznavalac Božijih tajni i ujedno riznica, šejh Husein.

On je oslonac nasljedstva tajni Istinitog.

I nasljednik prijestolja bogougodnika, okrunjeni šejh Husein.

Predvodnik nakšibendija, šejh Husein

Na vratima sreće (Istanbulu) u tekiji Mula Murata, drugog pira nakšibendija,

Bijaše odabrani sluga šejh Husein.

U kojoj tekiji bijaše tada šejh Hisari Hadžegan

Šejh Husein babino turbe u Vukeljićima

*Šejb Muhammed, koji odgajaše šejb Huseina.
Visoka ličnost u pročelju skupine odabranih bogougodnika,*

Ličnost čista roda i poroda šejb Husein Bosnevi (Bošnjak),

Carigrad, Konju, Bagdad, Bubaru, Samarkand posjetivši,

Bio je četrdeset godina svjetski putnik šejb Husein.

U rodnom kraju počeo je kao pročelnik i otvorio vrata (tekiju),

A bijaše odabrani dragulj Pir šejb Husein.

Sa izvora njegove dobrote dobio je sa kewsera napitak šejb Sirrija,

Poput Hidra našao je izvor života pročelnik šejb Husein,

Svom dubovnom djedu dođi reče Šakiru.

Potpuni kronogram preseljenja šejba Huseina je u riječima:

Džamiun mugni.

Godina 1214. (1799.1800.)

Tarih na nišanu šejha Huseina isklesan je sa dvije strane običnim krupnim neshom. Sa jedne strane je isklesano:

“On (Bog) je vječni tvorac. Umrli potreban Allahove milosti, šejb nakšibendija Husein.”,

a sa druge:

“O (Bože) koji si utočište svih tajni, spasi nas onoga čega se plašimo. Fatiba. Godina 1214. (1799./80.)

Tekija u Vukeljicima

Selo Vukeljici i džemat Živčici poznati su već odavno po svojoj tekiji nakšibendijskog reda. Selo i džemat spadaju u skupinu sela koju turski popisni defter od 1604. godine naziva zajedničkim imenom Pridol. Tursko osvajanje zateklo je ovdje pripadnike bosanske crkve, relativno sklone islamizaciji. Tekija u

Tekija u Vukeljicima-Živčicima

Vukeljićima (Hukeljićima) osnovana je 1780. godine. Tako je zabilježeno na spoljnjem zidu ove zgrade. U ovom natpisu stoji da je tekiju osnovao vođa i učitelj nakšibendija šejh Husein Zukić Bosnevi, hidžretske 1195. odnosno 1780./1781. kalendarske godine.

Događaj iz Istanbula

Šejh tekije hazreti Pira u Kasri Arifanu, gdje se Husein baba nalazio na naukovanju, Kazim baba pozvao je jednog dana Tավil Huseina i rekao mu: *“Tավil Huseine! Završio si svoje školovanje, tvoj je zadatak da djeluješ tamo preko Crnog mora. Spremi se odmah i otputuj u Istanbul do svoje tekije Muradije. Tamo imaš obaviti jedan zadatak i odmah kreni u svoj vilajet da širiš tarikat!”*

Kada je došao u Istanbul, u Muradiji tekiji je zatekao veliku žalost. Bio je preselio njegov šejh, hafiz ef. Muhammed El-Hisari. U amanet je ostavio da njegovo tijelo ne prihvaća niko dok ne dođe Tավil Husein. Njegovi muridi nisu znali ko je Tավil Husein, pa su pustili telala da razglasi da se traži Tավil Husein i da se javi u tekiju. Kad se pojavio u tekiji visok čovjek i rekao da je Tավil Husein nastalo je olakšanje u žalosti.

Opremio je svog šejha i klanjao mu dženazu. Zadržao se tu jedno vrijeme dok su se tewhidi proučili a onda je krenuo put svog vatana.

Nasljednik šejh Husein babe

U Fojnici je živio kadija Mehmed Balta-zade sa svojom ženom. Jednog jutra, kad su ustali kadinica reče svom mužu da je usnila jednu lijepu ruju: *“Dođe mi visok šejh, pa mi reče, ‘Rodiceš muško dijete i nadij mu ime Abdurrahman.’”* Kadija pogleda u svoju ženu pa reče: *“Pa i ja sam to isto usnio.”* Vrlo brzo iza te ruje kadinica je rodila sina kojem su dali ime Abdurrahman. Kada je djetetu bilo šest godina, došao je šejh Husein baba u Fojnicu. Jednog jutra zakucao je na vrata kadijine ku-

Kronogram o smrti šejh Husein babe Zukića u turbetu

Levha u turbetu

će. Kadija reče malom Abdurrahmanu da vidi ko kuca na vratima, a mali Abdurrahman je otrčao da otvori vrata. Kad je ugledao visokog šejha, brzo se vratio ocu i rekao: "Eno onog šejba što je meni ime nadio." Evlijanska mer-teba od zemlje je do neba! Kada je trebalo da svoja znanja i iskustva prenese na mlade, šejh Husein baba je odabrao mladog Abdurrahmana, koji tako postaje poseban učenik Husein babe 1790. U ovom mladiću Husein baba je otkrio talenat rođenog sufije, pa mu je dao i počasno sufijsko ime Sirri, što znači sposoban da upozna tajne života i svijeta. Nekoliko godina kasnije, u uslovima kada je Husein baba stekao i svog prirodnog nasljednika, Abdurahman Sirri po nalogu svog šejha odlazi na Oglavak gdje osniva tekiju.

دور جو کون غم غم اولور	اولنده طم طم اولور
شاه آحمد امام اولور	ظهور ایدیتیه اولور
عبدالله علی ایلهم موسی	ابراهیم عباس خالدموسی
طم طمه بواعدم اولور	کتا بسز عتھا ظلری باصمه
حافظ اولور لر و اخره	خبر یولدر لر کاکاره
قرنکستانه امم ام اولور	مستقر بئزر مسافره
بانه باشنه گلنه غمه	گوچنور مجلسی طم طمه
امام محلی سلام اولور	بزه غیرت دوشرعمه
اقرار گیدر دینلندنه	طم طم بینقار یولونولنه
هر دورلو تیمار اولور	چربانه اونبار برندنه
محمد مدینه ده بولور	آحمد مکرده کلور
طوفانه نوع دنه بر نام اولور	بر اُر رومه قطب اولور
کدر لریکمه سورده هیچ غم	مستوفه یار اولور طم طم
تمام اولور تمام اولور	المنده دولتی بوردم
اسکی سرلرهب فاسه اولور	آلتی دولت بغدادش اولور
اسلامه بر کلیم اولور	بر عجبایب صولاش اولور
هانقدنه اولور اسارت	ینی دنه دور دور دولت
آحمد هوجه ابرام اولور	یدی بللیونه قالفار بدعت
غایت قوی دورور عهده	طم طم اوغلی جیفار تخنه
آلتی قرال غلام اولور	یاقده یونداکی اولدنه تخنه
عجم جلدنر بر اولور	آلتی دولت هب بر اولور
یارداشاهلوقه حرام اولور	کاکر مسقونکیمبر اولور
صفتی ذکر ایت تملاش ایتمه	ای بو سنودی سرداش ایتمه
یلک هوجه گوزده ل ایام اولور	اوزده اسب فرامش ایتمه

Istihradžat na osmanlijskom, prijepis Baha Doğramaci

ISTIHRADŽAT ŠEJH HUSEIN BABE BOSNEVI

Na početku bit će Tam Tam
 Poslije se okrenu, postat će Gam Gam
 Kad se pojave jedanaestorica
 Imam će šah Ahmed biti
 Ibrahim, Abbas, Halid, Musa,
 Abdullah, s 'Alijem i Isa
 Bez knjige Osmanlije ne gazi
 Tam Tam će o ovome biti obaviješten
 Kafiru uputi vijest
 Da se dobro spremi
 Moskva će sličiti na musafira
 Frankistan će Em Em biti
 Ožalošćeni će svi biti prema Tam Tamu
 Pogledaj kakva će sudbina doći
 Nama je da se potrudimo prema Adžemu
 Mahalski imam će šah biti
 S puta će skrenuti Tam Tam
 Jezična će doći obavijest
 Dunjaluk će s mjesta poigrati
 Sve vrste gledanja će biti
 Iz Mekke će Ahmed doći
 U Medini će se Muhammed naći
 Jedan vojnik na Rumu će Kutub biti
 Od potopa Nuhova će jedna veličina biti
 Moskva će Tam Tamu prijatelj postati
 Niko nek' ne poteže korak (gam)
 Uzeli smo ovu državu u ovaj gutljaj
 Tamam će bit, Tama će bit
 Šest naroda će pomireno bit
 Stare tajne će se otkrit
 Jedan će čudan rat bit
 A islamu će jedna oporuka bit
 Ponovno će se država uspostaviti
 Doći će vijest od Hatifa
 Za sedam godina novotarija će se dići
 A Ahmedu će mnogo otkriti
 Na prijestolje će doći sin Tam Tame
 Bit će dostojan svojih riječi
 Pogledaj te njegove sudbine
 Šest kraljeva će mu rob biti
 Šest država će sve jedno biti
 A nad svima će Adžem poglavar biti
 Moskovski kafir će ponižen biti
 Carstvo će haram biti
 O Bosnevi svoju tajnu ne otkrivaj
 Spominji Hakka i ne uznemiravaj se
 Ne budi lijen
 Mnogo će još lijepih dana biti.

Izravni prijevod Istihradžata na bosanski Ć.H.

Levha u šejh Husein babinom turbetu, Ja hz. Muhammed Behauddin Nakšibendi

Zikr u nakšibendijskim tekijama

U svim tekijama koje je pokrenuo šejh Husein baba obavlja se zikr nakšibendijskog usula, onako kako ga je on, r.š., uspostavio. Interesantno je napomenuti da tekst El-evradu-l-fethijje koji danas praktikuju nakšibendije u Ada Pazaru potpuno odgovara tekstu koji se uči u našim tekijama. Ponegdje se uči džematile naglas uz ramazan na sehuru, a u tekiji Mesudija u Kaćunima uči se uoči petka i uči ponedjeljka prije obavljanja kelime-i tev-hida. Zikr se počinje učenjem Fatihe. Iza toga se sjedeći u halki naglas uči i istigfar tev-ba, zatim suretu-l-inširah (elem-nešrake), suret-l-ihlas, uobičajeni salavati i zike-tekstovi, da bi se potom pod vodstvom šejha naglas izgovarale riječi: La ilahe ilallah, Allah-Allah, Hu-Hu. U proširenom zikru šejh prema svom nahodanju dodaje i još neka od esmaul husna kao Hakk-Hakk, Hajj-Hajj, Kajjum-Kajjum i sl. Zikr se završava učenjem Kur'ani Kerima i dove. Kroz učenje El-evradu-l-fethije

može se najbolje upoznati sadržaj nakšibendijskog tarikata.

Pisana djela

Original pisanog djela Istihradžat od šejh Husein babe Bosnevi se i danas čuva, kao i Kišna dova. Istihradžat govori o šejhovoju veličini i duhovnoj spoznaji i sadrži skrivene tajne u riječima.

Prof. dr. Čazim Hadžimejlić

Korištena literatura:

- Tekije u fojničkom kraju*, Halid Buljina
Glasnik Islamske zajednice, 1941. god.
Islamska epigrafika Bosne i Hercegovine,
 Mehmed Mujezinović, Knjiga II
Zaljubljenik u Allaba, dž.š., šejh hadži Omer ef. Bukurević
Derviški redovi u jugoslovenskim zemljama, Džemal Čehajić
Prevod zikr-dova, Islamska zajednica 1985.
 Kopija originala Istihradžat, šejh Husein baba Bosnevi
 Razni spisi iz arhiva porodice i usmenih predaja